

Національні стандарти фармацевтичної освіти в контексті реформування законодавства з вищої освіти

I. М. Алексєєва

Запорізький державний медичний університет, Україна

Соціально вагомими кроками України в питанні європейської інтеграції є заходи щодо реформування законодавства з вищої освіти в контексті Болонського процесу, зокрема прийняття Національної рамки кваліфікацій та нової редакції Закону України «Про вищу освіту». Національна рамка кваліфікацій (НРК, 2011) передбачає «введення європейських стандартів і принципів забезпечення якості освіти з урахуванням вимог ринку праці до компетентностей фахівців». За формальними ознаками НРК є матрицею зі статичними опорними елементами – дескрипторами, що визначають вектор руху до певної мети. Нормативно-правовою основою для модернізації освітньої діяльності та стандартів вищої освіти стала нова редакція Закону України «Про вищу освіту» (2014).

Мета роботи – науково-аналітичне дослідження процесу формування національних стандартів вищої освіти, зокрема стандартів фармацевтичної вищої освіти.

Матеріали та методи. Дослідження базувалось на аналізі нормативно-правових та інших нормативних актів із вищої освіти, питань стандартизації вищої освіти та систематизації кваліфікацій, а також наукових доробок із цього питання. Методи дослідження: бібліографічний, лінгвістичний, контекстний, змістовно-правовий, порівняльно-правовий, узагальнення, опис результатів.

Результати. Оновлення редакції Закону України «Про вищу освіту», що є базовим нормативно-правовим актом вищої юридичної дії в галузі вищої освіти, корегування його основоположних принципів, понять і підходів спричинило оновлення всієї нормативно-правової бази, що регламентує організацію вищої школи. Це стосується і стандартів вищої освіти. Цьому питанню в Законі відведений Розділ III: Стандарти освітньої діяльності та вищої освіти, де зафіксовано саме термінологічне поняття та загальний алгоритм формування стандарту вищої освіти. Розроблений проект Стандарту вищої освіти зі спеціальності 226 «Фармація» (магістр), як результат інтелектуальної співпраці колективу високоповажних науковців і педагогів фармацевтичної вищої школи, становить базис модернізації вищої професійної освіти на шляху інтеграції в європейський освітній простір.

Висновки. Розроблений академічною спільнотою проект Стандарту вищої освіти зі спеціальності 226 «Фармація» (магістр) ґрунтується на відповідних положеннях Закону України «Про вищу освіту» і Методичних рекомендаціях з його розробки та створює базис модернізації вищої професійної освіти на шляху інтеграції в європейський освітній простір. Актуальним є питання щодо невідкладних належних дій Національного агентства з забезпечення якості вищої освіти та МОН України для введення його в дію як легітимного Стандарту вищої освіти з відповідної спеціальності. Наявний проект Стандарту вищої освіти зі спеціальності 226 «Фармація» має потенціал до вдосконалення.

Национальные стандарты фармацевтического образования в контексте реформирования законодательства о высшем образовании

И. Н. Алексеева

Социально значимыми шагами Украины в вопросе европейской интеграции являются меры по реформированию законодательства о высшем образовании в контексте Болонского процесса, а именно принятие Национальной рамки квалификаций и новой редакции Закона Украины «О высшем образовании». Национальная рамка квалификаций (НРК, 2011) предусматривает «введение европейских стандартов и принципов обеспечения качества образования с учетом требований рынка труда к компетенциям специалистов». По формальным признакам НРК является матрицей со статическими опорными элементами – дескрипторами, определяющими вектор движения к определенной цели. Нормативно-правовой основой для модернизации образовательной деятельности и стандартов высшего образования стала новая редакция Закона Украины «О высшем образовании» (2014).

Цель работы – научно-аналитическое исследование процесса формирования национальных стандартов высшего образования, в частности стандартов фармацевтического высшего образования.

Материалы и методы. Исследование базировалось на анализе нормативно-правовых и других нормативных актов по высшему образованию, вопросам стандартизации высшего образования и систематизации квалификаций, а также научных разработок по

ВІДОМОСТІ ПРО СТАТТЮ

<http://pharmed.zsmu.edu.ua/article/view/123727>

УДК: 615:378]:006.036(477)
DOI: 10.14739/2409-2932.2018.1.123727

Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики. – 2018. – Т. 11, № 1(26). – С. 97–103

Ключові слова: вища фармацевтична освіта, Кабінет Міністрів, Міністерство освіти і науки, Міністерство охорони здоров'я, Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, вищий навчальний заклад, Україна.

E-mail: zapgur@ukr.net

Надійшла до редакції: 26.12.2017 // Після доопрацювання: 10.01.2018 // Прийнято до друку: 12.01.2018

этому вопросу. Методы исследования: библиографический, лингвистический, контекстный, содержательно-правовой, сравнительно-правовой, обобщение, описание результатов.

Результаты. Обновления редакции Закона Украины «О высшем образовании», который является базовым нормативно-правовым актом высшего юридического действия в сфере высшего образования, корректировка его основных принципов, понятий и подходов объективно повлекло за собой обновление всей нормативно-правовой базы, регламентирующей организацию высшей школы. В равной степени это коснулось и стандартов высшего образования. Этому вопросу в Законе отведен Раздел III: Стандарты образовательной деятельности и высшего образования, где зафиксировано именно терминологическое понятие и общий алгоритм формирования стандарта высшего образования. Разработанный проект стандарта высшего образования по специальности 226 «Фармация» (магистр), как результат интеллектуального сотрудничества коллектива высокопоставленных ученых и педагогов фармацевтической высшей школы, составляет базис модернизации высшего профессионального образования на пути интеграции в европейское образовательное пространство.

Выводы. Разработанный академическим сообществом проект стандарта высшего образования по специальности 226 «Фармация» (магистр) основывается на соответствующих положениях Закона Украины «О высшем образовании» и Методических рекомендациях по его разработке и создает базис модернизации высшего профессионального образования на пути интеграции в европейское образовательное пространство. Актуальным остается вопрос по неотложным надлежащим действиям Национального агентства по обеспечению качества высшего образования и МОН Украины для введения его в действие как легитимного стандарта высшего образования по соответствующей специальности. Проект стандарта высшего образования по специальности 226 «Фармация» имеет потенциал к совершенствованию.

Ключевые слова: высшее фармацевтическое образование, Кабинет Министров, Министерство образования и науки, Министерство здравоохранения, Национальное агентство по обеспечению качества высшего образования, высшее учебное заведение, Украина.

Актуальные вопросы фармацевтической и медицинской науки и практики. – 2018. – Т. 11, № 1(26). – С. 97–103

National standards of pharmaceutical education in the context of reforming legislation of higher education

I. M. Aliksieieva

Socially significant steps of Ukraine in the issue of European integration are measures to reform the legislation on higher education in the context of the Bologna process, namely: the adoption of the National Qualifications Framework and the new edition of the Law of Ukraine "On Higher Education". The National Qualifications Framework (NQF, 2011) provides for "the introduction of European standards and principles to ensure the quality of education, taking into account the requirements of the labor market to the competence of specialists". According to formal characteristics, NQF is a matrix with static support elements – descriptors, which determine the vector of movement to a specific goal. The legal basis for the modernization of educational activities and standards of higher education was the new edition of the Law of Ukraine "On Higher Education" (2014).

The purpose of the article is a scientific and analytical study of the process of forming national standards for higher education, in particular, the standards of pharmaceutical higher education.

Materials and methods. The study was based on the analysis of normative and legal and other normative acts on higher education, the issues of standardization of higher education and the systematization of qualifications, as well as scientific developments on this issue. Methods of research – bibliographic, linguistic, contextual, substantive-legal, comparative-legal, generalization, description of results.

Results. Updating the wording of the Law of Ukraine "On Higher Education", which is the basic normative legal act of higher legal action in higher education, the adjustment of its basic principles, concepts and approaches, objectively entailed the renewal of the entire regulatory and legal framework regulating the organization of higher education. Equally, this also affected the standards of higher education. This issue in the Act is reserved Section III: Standards of educational activity and higher education, where the terminological concept and the general algorithm for the formation of the standard of higher education is precisely fixed. The draft standard of higher education in specialty 226 "Pharmacy" (master's degree) is developed as a result of intellectual cooperation of the team of high-ranking scientists and teachers of the pharmaceutical higher school. It forms the basis for modernization of higher professional education on the way of integration into the European educational space.

Conclusions. The draft standard of higher education developed by the academic community on specialty 226 "Pharmacy" (master's degree) is based on the relevant provisions of the Law of Ukraine "On Higher Education" and the Methodological Recommendations for its development and creates a basis for the modernization of higher professional education on the path of integration into the European educational space. The question on urgent proper actions of the National Agency for Quality Assurance of Higher Education and MES of Ukraine, for its implementation as a legitimate standard of higher education in the relevant specialty. The existing draft standard of higher education in specialty 226 "Pharmacy" has the potential for improvement.

Key words: graduate pharmacy education, Cabinet of Ministers, Ministry of Education and Science, Ministry of Health, National Agency for Quality Assurance of Higher Education, Higher Educational Institution, Ukraine.

Current issues in pharmacy and medicine: science and practice 2018; 11 (1), 97–103

Соціально вагомими кроками України в питанні європейської інтеграції є заходи щодо реформування законодавства з вищої освіти в контексті Болонського процесу, зокрема прийняття Національної рамки кваліфікацій та нової редакції Закону України «Про вищу освіту» (2014).

Національна рамка кваліфікацій (НРК, 2011) передбачає «введення європейських стандартів і принципів забезпечення якості освіти з урахуванням вимог ринку праці до компетентностей фахівців» [1].

За формальними ознаками НРК є матрицею зі статичними опорними елементами – дескрипторами, що

визначають вектор руху до певної мети. У цьому випадку – введення європейських стандартів і принципів забезпечення якості освіти. Вона стає чинною через низку інших нормативних актів, що визначають механізм формування та функціонування стандартів освіти.

Нормативно-правовою основою для модернізації освітньої діяльності та стандартів вищої освіти стала нова редакція Закону України «Про вищу освіту» (2014).

Мета роботи

Науково-аналітичне дослідження процесу формування національних стандартів вищої освіти, зокрема стандартів фармацевтичної вищої освіти.

Матеріали і методи дослідження

Дослідження базувалось на аналізі нормативно-правових та інших нормативних актів з вищої освіти, питань стандартизації вищої освіти та систематизації кваліфікацій, а також наукових доробок з цього питання.

Використали такі методи дослідження, як бібліографічний, лінгвістичний, контекстний, змістовно-правовий, порівняльно-правовий, узагальнення, опис результатів.

Результати та їх обговорення

Оновлення редакції Закону України «Про вищу освіту», що є базовим нормативно-правовим актом вищої юридичної дії в галузі вищої освіти, корегування його основоположних принципів, понять і підходів об'єктивно спричинило оновлення всієї нормативно-правової бази, що регламентує організацію вищої школи. Це стосується і стандартів вищої освіти. Цьому питанню в Законі відведено Розділ III: Стандарти освітньої діяльності та вищої освіти, де зафіксовано саме термінологічне поняття та загальний алгоритм формування стандарту вищої освіти.

Стандарт вищої освіти – сукупність вимог до змісту й результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності (ст. 10, ч. 1).

Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості змісту й результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів (наукових установ) (ст. 10, ч. 2).

Стандарт вищої освіти визначає структуру освітньої програми:

- 1) обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- 2) перелік компетентностей випускника;
- 3) нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;
- 4) форми атестації здобувачів вищої освіти;
- 5) вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;

б) вимоги професійних стандартів (у разі їх наявності) (ст. 10, ч. 3).

Стандарти вищої освіти за кожною спеціальністю розробляє центральний орган виконавчої влади у галузі освіти і науки з урахуванням пропозицій галузевих державних органів, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади, і галузевих об'єднань організацій роботодавців і затверджує їх за погодженням із Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти (ст. 10, ч. 6) [2].

Згідно з законодавством, роль, значення відповідних органів державної влади в формуванні механізму стандартизації вищої освіти виглядають так.

Кабінет Міністрів України (КМУ) – вищий орган державної виконавчої влади, уряд.

Передусім КМУ припинив дію Порядку розроблення, затвердження та внесення змін до галузевих стандартів вищої освіти, затвердженого ним у 2012 році [3]. Наступним своїм рішенням він затвердив новий перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (2015) [4].

Міністерство освіти і науки України (МОН) – центральний орган державної виконавчої влади в галузі освіти.

Насамперед на підставі та в розвиток нормативних актів Уряду МОН затвердив таблиці відповідності переліку напрямів, за якими здійснювалась підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра, та переліку спеціальностей, за якими здійснювалась підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційними рівнями молодшого спеціаліста, спеціаліста та магістра, переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти від 2015 року [5].

Водночас у 2015–2016 роках МОН здійснило ряд організаційно-технічних заходів щодо формування механізму розробки стандартів вищої освіти:

– затвердило нову редакцію Положення про Науково-методичну раду Міністерства освіти і науки (наказ від 27.10.2015 № 1115);

– затвердило персональний склад Науково-методичних комісій (підкомісій) сектора вищої освіти Науково-методичної ради МОН України (наказ від 04.06.2016 р. № 375);

– направило листи-інформації щодо розроблення стандартів вищої освіти (керівникам ВНЗ, департаментам освіти, спільному представницькому органу роботодавців на національному рівні) про створення п'яти секторів освіти у складі НМР та їхні завдання (підготовка методології та методичних рекомендацій із розроблення стандартів освітньої діяльності та стандартів вищої освіти), а також створення НМК, завданням котрих є організація розроблення стандартів освітньої діяльності та стандартів вищої освіти (2016) [6].

Перший практичний документ, розроблений *Науково-методичною радою МОН України (НМР)* із досліджуваного питання, – *Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти*. Його головний меседж – нові Стандарти вищої освіти (СВО) є наступним

поколінням стандартів і замінюють собою Галузеві стандарти вищої освіти (ГСВО), що розроблялись у 2002–2014 роках. СВО базуються на компетентісному підході та поділяють філософію визначення вимог до фахівця, закладену в міжнародному Проекті Європейської Комісії «Гармонізація освітніх структур в Європі» (Tuning Educational Structures in Europe, TUNING).

Методичні рекомендації реферативно відтворюють загальний алгоритм формування стандартів вищої освіти, визначений в розділі III Закону, основні терміни та їхні визначення (тезаурус), структуру Стандарту вищої освіти та, власне, рекомендації щодо розроблення його змісту.

Привертають увагу певні технологічні особливості цих рекомендацій, що, на наш погляд, підвищують ефективність користування ними:

1) за текстом рекомендації супроводжуються безпосередніми посиланнями на норми Закону, пункти НРК, державні стандарти, класифікатори професій (зокрема, Міжнародний стандарт класифікації професій – International Standard Classification of Occupations, ISCO) та інші офіційні документи;

2) перелік компетентностей не просто градований на інтегральні, загальні та спеціальні, але й корелюється з описами кваліфікаційних рівнів НРК. Додатково для загальних і спеціальних компетентностей рекомендований вибір із переліку проекту TUNING, який, до того ж, не є вичерпним і може доповнюватись розробниками;

3) пряма вимога щодо відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК, а результатів навчання – компетентностям. Для цього додаються відповідні таблиці порівнянь [7].

Розглянуті Методичні рекомендації затверджені наказом МОН України від 01.06.2016 р. № 600 [8].

Підготувавши названі Методичні рекомендації, НМР створила нормативне підґрунтя для наступних дій Науково-методичних комісій (НМК), до повноважень яких належить розроблення стандартів вищої освіти (ст. 13, ч. 6, абз.1) [2].

Як свідчать дані офіційного сайту МОН України (підрозділ Проекти стандартів вищої освіти), процес розроблення стандартів вищої освіти певною мірою започатковано. Серед відомств, які розпочали цю процедуру, галузь охорони здоров'я представлена трьома проектами Стандартів за спеціальностями 221 «Стоматологія» (магістр), 222 «Медицина» (магістр) та 223 «Медсестринство» (бакалавр). Проект Стандарту за спеціальністю 226 «Фармація» (магістр), до якого в нас інтерес за предметом дослідження на цьому сайті відсутній [9].

Міністерство охорони здоров'я України – центральний орган державної виконавчої влади в галузі охорони здоров'я.

МОЗ України як установа, у віданні якої є вищі навчальні заклади, подає органу-розробнику (МОН України) пропозиції щодо розроблення стандартів вищої освіти (ст. 10, ч. 6) [2].

Своїм наказом від 09.11.2015 р. № 733 МОЗ створив Координаційну та Робочі групи з розроблення пропозицій до стандартів вищої освіти за спеціальностями галузі

знань – Охорона здоров'я і формування їх спеціалізацій та визначив термін їх подання до МОН – до 01.03.2016 р. [10].

10–11 березня 2016 року на базі Буковинського ДМУ МОЗ відбулась робоча нарада членів координаційної та робочих груп, на якій вони були ознайомлені з методологією розроблення стандартів вищої освіти (підготовлена ДО «Центр тестування професійної компетентності фахівців з вищою освітою напрямів підготовки «Медицина» і «Фармація», розробник М. Р. Мруга), а також обговорили представлені проекти стандартів вищої освіти галузі знань Охорона здоров'я. Передбачили, що для кінцевого затвердження проекти будуть представлені на чергову науково-практичну конференцію [11].

12–13 травня 2016 року на базі Тернопільського ДМУ відбулась XIII Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання якості медичної освіти», на якій обговорені та схвалені Стандарти вищої освіти галузі знань Охорона здоров'я [12].

Представлено також Стандарт вищої освіти зі спеціальності 226 «Фармація» (магістр), розроблений робочою групою на базі Національного фармацевтичного університету (голова – проф. А. А. Котвіцька) [13].

26.07.2016 р. Міністерство охорони здоров'я України затвердило Примірний навчальний план підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» у вищих навчальних закладах МОЗ України за спеціальністю 226 «Фармація» освітньої кваліфікації «Магістр фармації» (лист 08.01-30/19087) [14]. Важливо, що вся пояснювальна записка до нього (обсягом в один аркуш) складається тільки з посилань на норми Закону України «Про вищу освіту» та ряд організаційно-розпорядчих документів, що стосуються до розроблення Стандартів. На наш погляд, причина такої стилістики в тому, що підставою для розробки цього Примірного плану був не Стандарт, а його проект, схвалений XIII Всеукраїнською науково-практичною конференцією. У такий спосіб була зроблена спроба обґрунтувати, що в відповідній ситуації МОЗ зробило все від нього залежне і можливе для організаційного забезпечення навчального процесу, який був на підході. Однак це не усуває того факту, що за наявності формальних повноважень, для таких дій не було головного – юридичних підстав для їх реалізації, тобто належним чином затвердженого Стандарту. А це означає, що в формально-правовому аспекті навчальний процес 2016/17 року розпочато в нелегітимний спосіб.

Вищий навчальний заклад – окремих вид установи, яка здійснює наукову, науково-технічну, інноваційну та/або методичну діяльність, забезпечує організацію освітнього процесу і здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти з урахуванням їхніх покликань, інтересів і здібностей (ст. 1, ч. 1, п. 7).

Вищий навчальний заклад на підставі освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми за кожною спеціальністю розробляє навчальний план (ст. 10, ч. 4) [2].

У ситуації, що склалася із затвердженням Стандартів вищої освіти, вищі навчальні заклади системи МОЗ України розпочали 2016/17 навчальний рік фактично на основі Методичних рекомендацій з розробки стандартів вищої освіти (МОН), проекту Стандарту вищої освіти (схваленого науково-практичним форумом) та Примірною навчального плану підготовки фахівців другого (магістерського) рівня (МОЗ). На цій підставі з метою відносного унормування організації освітнього процесу у ряді навчальних закладів наказами ректорів (поза межами своїх повноважень) вводили в дію проект Стандарту вищої освіти. В окремих випадках, щоб легітимізувати такі дії, в назві документа додавали – «включно з варіативною частиною».

Стандарт вищої освіти, галузь знань 22 Охорона здоров'я, спеціальність 226 Фармація (магістр).

Завдячуючи наполегливості науково-педагогічної спільноти вищих навчальних закладів, проект Стандарту вищої освіти зі спеціальності 226 «Фармація» (магістр) був розроблений і схвалений на науково-практичному форумі з міжнародною участю. Але через нормативно-правові та організаційно-технічні недоліки, що пов'язані з колізією повноважень МОН України і Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО), які спричинили затримку з початком повноцінного функціонування останнього, Стандарт своєчасно та належним чином не затверджений.

Загальний позитив цього Стандарту в тому, що він приводить у відповідність із Законом України «Про вищу освіту» та європейськими стандартами вищої освіти другий рівень національної вищої освіти та ступінь, що з ним присуджується, а саме на заміну ступеня «Спеціаліст» вводить «Магістр».

Загалом проект Стандарту базується на положеннях Закону України «Про вищу освіту» та корелюється з Методичними рекомендаціями з розробки стандарту вищої освіти і Національною рамкою кваліфікацій.

Поряд з тим він має потенціал до наступного методологічного, стилістичного та змістового вдосконалення, але це предмет окремого дослідження. Тому наводимо тільки декілька вибірових прикладів за текстом проекту Стандарту.

У Загальних характеристиках застосовані посилання на Класифікатор професій ДК 003-95, але чинним є Класифікатор професій ДК 003:2010 (Держспоживстандарт, наказ від 28.07.2010 № 327).

У Методичних рекомендаціях наголошується на застосуванні в розробці Стандартів положень Міжнародної стандартної класифікації професій (ISCO 88: International Standard Classification of Occupations/ILO, Geneva). За текстом проекту Стандарту цього не вбачається. За основу розроблення самого Класифікатора професій ДК 003:2010 було взято ISCO 88, рекомендовану Міжнародним бюро праці, для переводу національних даних у систему, що полегшує міжнародний обмін професійною інформацією. Отже, предметні посилання у проекті Стандарту на цей міжнародний документ були б цілком обґрунтованими.

Привертає увагу формулювання КЗ 8: «Здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово, здатність спілкуватися іншою мовою». У такому випадку Методичні рекомендації передбачають спілкування «державною» та «іноземною» мовами. Національна ж рамка кваліфікацій вимагає «використання іноземних мов у професійній діяльності». А якщо звернутись до польського досвіду, то там передбачено не просто знання іноземної мови, але і певний його рівень – В2 Європейської мовної освіти.

Ще один приклад із розділу V (Відповідності компетентностей результатам навчання). У графі «Результати навчання» зазначено: «Здійснювати професійне спілкування сучасною українською літературною мовою...». У такому контексті, на нашу думку, коректним було б використання словосполучення «діловою українською мовою». До речі, такий навчальний курс, на наше переконання, зробив би суттєвий внесок у формування компетентностей професіонала фармацевтичної галузі щодо коректного та грамотного комунікування і не тільки в професійній сфері.

Зважаючи на інший предмет дослідження цієї статті, обмежимось наведеними прикладами.

Як свідчить аналіз доступних наукових джерел, питання стандартів вищої освіти в галузі знань Охорона здоров'я, зокрема за спеціальністю «Фармація», не залишились поза увагою науково-освітньої спільноти.

Так, значенню стандартів вищої освіти в формуванні кадрів та удосконаленні системи охорони здоров'я присвятили свої публікації В. І. Лупальцов, К. М. Сокіл, І. А. Дехтярук, М. С. Котовщиків, О. М. Морозова, Л. В. Батюк, В. Г. Книгавко, Ж. Д. Семидоцька, І. О. Чернякова та інші.

Компетентнісний підхід у створенні Стандарту вищої освіти спеціальності 226 «Фармація» (магістр) став темою дослідження В. П. Черниха, А. А. Котвіцької, С. В. Огарь.

Компетентнісний підхід у підготовці фармацевтичних кадрів розглядали Л. М. Унгурян, О. І. Беляєва, Н. А. Прилипко, І. В. Вишницька, І. Б. Петкова.

Професійні компетенції фахівців фармацевтичного профілю висвітлювала І. В. Бушуєва.

Питанню формування професійних компетенцій студентів-фармацевтів приділили увагу В. Ф. Шаторна, І. І. Колосова, В. В. Майор, С. С. Островська, Н. О. Мархонь.

Вагомий внесок у науково-впроваджувальний процес проекту Стандарту вищої освіти за спеціальністю 226 «Фармація» (магістр) внесли В. П. Черних, А. А. Котвіцька, С. В. Огарь, Л. М. Віннік, І. В. Ніженковська, Л. М. Унгурян, А. С. Немченко, В. А. Георгіянц, Т. Г. Ярних, Н. О. Ветютнева, О. А. Подплетня, Б. П. Громовик, Д. Б. Коробко, О. В. Кривов'яз, Н. В. Кучеренко, І. В. Бушуєва та ряд інших науковців-освітян.

На нашу думку, розроблений проект Стандарту вищої освіти зі спеціальності 226 «Фармація» (магістр) як результат інтелектуальної співпраці колективу високоповажних науковців і педагогів фармацевтичної вищої

школи становить базис модернізації вищої професійної освіти на шляху інтеграції в європейський освітній простір.

Черга за відповідними інституційними державними структурами, які суттєво затримали на завершальному етапі процес повноцінного впровадження Стандарту.

Висновки

1. Розроблений академічною спільнотою проект Стандарту вищої освіти зі спеціальності 226 «Фармація» (магістр) ґрунтується на відповідних положеннях Закону України «Про вищу освіту» і Методичних рекомендаціях із його розроблення та створює базис модернізації вищої професійної освіти на шляху інтеграції в європейський освітній простір.

2. Актуальним є питання щодо невідкладних належних дій Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти та МОН України для введення його в дію як легітимного Стандарту вищої освіти з відповідної спеціальності.

3. Наявний проект Стандарту вищої освіти зі спеціальності 226 «Фармація» має потенціал до вдосконалення.

Конфлікт інтересів: відсутній.

Conflicts of Interest: author has no conflict of interest to declare.

Відомості про автора:

Алексеева І. М., канд. фарм. наук, доцент каф. управління і економіки фармації, медичного та фармацевтичного правознавства, Запорізький державний медичний університет, Україна.

Сведения об авторе:

Алексеева И. Н., канд. фарм. наук, доцент каф. управления и экономики фармации, медицинского и фармацевтического правоведения, Запорожский государственный медицинский университет, Украина.

Information about author:

Aleksieieva I. M., PhD, Associate Professor, Department of Management and Pharmacy Economics, Medical and Pharmaceutical Commodity Research, Zaporizhzhia State Medical University, Ukraine.

Список літератури

- [1] Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23.11.2011 р. №1341 // Офіційний вісник України. – 2011. – №101. – Ст. 3700.
- [2] Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. №1556-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – №37–38. – Ст. 2004.
- [3] Постанова Кабінету Міністрів України «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України» від 28.01.2015 р. №28 // Офіційний вісник України. – 2015. – №9. – Ст. 242.
- [4] Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» від 29.04.2015 р. №266 // Офіційний вісник України. – 2015. – №38. – Ст. 1147.
- [5] Наказ МОН України «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року №266» від 06.11.2015 р. №1151 // Офіційний вісник України. – 2015. – №96. – Ст. 3311.
- [6] Реформа освіти і науки / Науково-методична рада МОН України // Нормативно-правова база. – [Електронний ресурс] – Режим

доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/reforma-osviti/naukovo-metodichna-rada-ministerstva/normativno-pravova-baza.html>.

- [7] Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти : протокол від 29.03.2016 р. №3 / Науково-методична рада МОН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/reforma-osviti/naukovo-metodichna-rada-ministerstva/metodichni-rekomendacziyi.html>.
- [8] Наказ МОН України «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» від 01.06.2016 р. №600 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.mon.gov.ua/about-ministry/normative/5555->
- [9] Проекти стандартів вищої освіти / Науково-методична рада МОН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/reforma-osviti/naukovo-metodichna-rada-ministerstva/proekti-standartiv-vishhoi-osviti.html>.
- [10] Наказ МОЗ України «Про утворення координаційної та робочих груп для формування переліку спеціалізацій та пропозицій до стандартів вищої освіти за спеціальностями галузі знань «Охорона здоров'я» від 09.11.2015 р. №733 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://document.ua/pro-utvorennja-koordinacii-noyi-ta-robocnih-grup-dlja-formuva-doc262258.html>.
- [11] Фахівці обговорили проекти стандартів вищої освіти... / МОЗ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/pre_20160316_b.html.
- [12] XIII Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні питання якості медичної освіти» (12–13 травня 2016 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://conference.tdmu.edu.ua/index.php/TDS/RQME/index>.
- [13] Стандарт вищої освіти України. Фармація (магістр). – К., 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2015/03/Освітній-Стандарт-магФармація.pdf>.
- [14] Примірний навчальний план підготовки фахівців другого (магістерського) рівня [...] за спеціальністю 226 «Фармація» кваліфікації освітньої «Магістр фармації» / МОЗ України. – 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://cmk.16mb.com/gallery/farm_magistr_2016.pdf.

References

- [1] (2011). Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro zatverdzhennia Natsionalnoi ramky kvalifikatsii» vid 23.11.2011 r. №1341 [Regulation Cabinet of Ministers of Ukraine «About the approval of the national qualifications framework» from November 23, 2011, №1341]. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*, 101, 3700 [in Ukrainian].
- [2] Zakon Ukrainy «Pro vyschu osvitu» vid 01 lyupnia 2014 r. №1556-VII [Law of Ukraine «On Higher education». July 1, 2014, №1556-VII]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady*, 37–38, 2004 [in Ukrainian].
- [3] Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro vyznannia takymy, scho vtratylы chynnist, deiakykh postanov Kabinetu Ministriv Ukrainy» vid 28 sichnia 2015 r. №28 [Regulation Cabinet of Ministers of Ukraine «On the recognition of certain decisions of the Cabinet of Ministers of Ukraine that have lapsed» from January 28, 2015, №28]. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*, 9, 242. [in Ukrainian].
- [4] Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro zatverdzhennia pereliku haluzei znan i spetsialnostei, za iakymy zdiisniuietsia pidhotovka zdobuvachiv vyschoi osvity» vid 29 kvitnia 2015 r. №266 [Regulation Cabinet of Ministers of Ukraine «On approval of the list of branches of knowledge and specialties, which are training for applicants for higher education» from April 29, 2015 №266]. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*, 38, 1147. [in Ukrainian].
- [5] Nakaz MON Ukrainy «Pro osoblyvosti zaprovadzhenia pereliku haluzei znan i spetsialnostei, za iakymy zdiisniuietsia pidhotovka zdobuvachiv vyschoi osvity, zatverdzenoho postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy» vid 29 kvitnia 2015 r. №266 [Order Ministry of Education and Science of Ukraine «On the peculiarities of the introduction of the list of branches of knowledge and specialties under which the training of applicants for higher education is approved, approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine» from April 29, 2015, №266]. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*, 96, 3311. [in Ukrainian].
- [6] Reforma osvity i nauky. [Reform of education and science] *Normativno-pravova baza*. Retrieved from: <http://mon.gov.ua/activity/education/reforma-osviti/naukovo-metodichna-rada-ministerstva/normativno-pravova-baza.html> [in Ukrainian].
- [7] Metodichni rekomendatsii scho do rozroblennia standartiv vyschoi osvity: protokol vid 29 bereznia 2016 r. №3 [Methodological recommendations for the development of higher education standards: protocol dated March 29, 2016, №3]. Retrieved from: <http://mon.gov>.

- ua/activity/education/reforma-osviti/naukovo-metodichna-rada-ministerstva/metodichni-rekomendacziyi.html [in Ukrainian].
- [8] Nakaz MON Ukrainy «Pro zatverdzhennia ta vvedennia v diiu Metodichnykh rekomendatsii schodo rozroblennia standartiv vyschoi osvity» vid 01 chervnia 2016 r. №600 [Order Ministry of Education and Science of Ukraine «On Approval and Introduction of Methodical Recommendations on the Development of Higher Education Standards» from June 01, 2016, №600]. Retrieved from: <http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/5555> [in Ukrainian].
- [9] Proekty standartiv vyschoi osvity [Projects of higher education standards. Scientific-methodical council of the Ministry of Education and Science of Ukraine]. Retrieved from: <http://mon.gov.ua/activity/education/reforma-osviti/naukovo-metodichna-rada-ministerstva/proekti-standartiv-vishhoi-osviti.html> [in Ukrainian].
- [10] Nakaz MOZ «Pro utvorennia koordynatsiinoi ta robochykh hrup dlia formuvannia pereliku spetsializatsii ta propozytii do standartiv vyschoi osvity za spetsialnostiamy haluzi znan «Okhorona zdorovia» vid 09 lystopada 2015 r. №733 [Order Ministry of Health «On the establishment of coordination and working groups for the formation of a list of specializations and proposals for higher education standards in the fields of the field of knowledge «Health» from November 09, 2015, №733]. Retrieved from: <http://document.ua/pro-utvorennja-koordinacii-noyi-ta-robochih-grup-dlja-formuva-doc262258.html> [in Ukrainian].
- [11] Fakhivtsi obhovoryly proekty standartiv vyschoi osvity [Specialists discussed draft standards for higher education]. Retrieved from: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/pre_20160316_b.html [in Ukrainian].
- [12] XIII Vseukrains'ka naukovo-praktychna konferentsiia z mizhnarodnoiu uchastiu «Aktual'ni pytannia yakosti medychnoi osvity», 12–13 travnia 2016 r0 [XIII All-Ukrainian Scientific and Practical Conference with International Participation «Topical Issues of Quality of Medical Education», May 12–13, 2016]. Retrieved from: <http://conference.tdmu.edu.ua/index.php/TDS/RQME/index> [in Ukrainian].
- [13] (2016) Standart vyschoi osvity Ukrainy. Farmatsiia (mahistr) [The standard of higher education of Ukraine. Pharmacy (Master)]. Kyiv. Retrieved from: <http://nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2015/03/Osvitnij-Standart-magFarmaciia.pdf> [in Ukrainian].
- [14] (2016) Prymirnyi navchalnyi plan pidhotovky fakhivtsiv drugoho (mahisterskoho) rivnia [...] za spetsialnistiu 226 «Farmatsiia» kvalifikatsii osvitnoi «Mahistr farmatsii» [Approximate curriculum for the preparation of specialists of the second (master's) level [...] on the specialty 226 «Pharmacy» qualification of educational «Master of Pharmacy»]. Retrieved from: http://gallery/farm_magistr_2016.pdf [in Ukrainian].